

je podaril krajev? Nikdo. Kdo pač more prisiliti mene, da zatajam svoj rod, ako si pri komu krvavo svoj kruh služim? Ni li dosti, da uporabim svoje telesne moći za onega, ki mi plača moj trud z nemim denarjem? Ako nisem marljiv, delaven, ne mara me nikdo, bodisi Lah ali Nemec ali Slovenec, ker: lenuha čaka strgan rokav! Pridnega in delavnega človeka vzame vsakdo rad na delo, kajti svet je dandanes pred vsem samopašen in sebičen: povsod vrla dobičkarja in kristolovje in vsakdo gleda pred vsem na svojo lastno korist.

Je-li zato rejet treba, da je delavec podvržen svojemu gospodarju tudi moralno, ako pri njemu dela; ali je treba posebne hvaležnosti za to izkazati tudi v drugih stvareh?

Hvaležnost je pač lepa čednost; če pa naš dozdevni dobrotnik tirja od nas hvaležnosti, ki koristi njemu, nam pa donaša duševne in telesne škode, take hvaležnosti nismo dolžni nikomur in pred enako hvaležnostjo svarimo pred vsem naše sorojake. Kar je prisiljeno, ne izvira iz srca, to nam je vkradeno; zato moramo gledati, da podučimo narod svoj o pravemu pojmu besede hvaležnosti, da je tudi na dalje tako slabo ne ume in tako slabo ne izvršuje.

Pred vsem mu predočujemo pesničke besede:

Kdor ne spoštuje se sam

Podlaga je — tujcevje peti!

Kako resnične so te besede in kako prijajo baš našim okoliščinam! Pred vsem moramo tedaj gledati, da sami sebe spoštujejo, da v budimo v nas ponos in narodno zavest. Saj ni mogoče, da bi nas drugi spoštovali, da priborimo narodu in jeziku svojemu ljubezen pri tujih narodih, ako zanemarjamo sami svoj narod, svoj jezik, svoje običaje, ako si prizadevamo celo uničiti delo svojih sorojakov in napore svojih prvoroditeljev, ako smo v narodnem obziru tako pasivni in nemarni, da nam v srcu rzuja skoraj nekako nevoljnost vse, kar je narodno, a diši in prija kar je tuje. Ni skoraj možno, da nas spoštujejo in se nas boje, ako smo sami nemarni proti sebi, ter v krivej svojej misli gledamo celo na to, kako bi tuje ugodili tudi v narodnem obziru, ter nekako temujemo z tujem v raznarodevanju in uničevanju lastnega rodu. Pomislite, kaj pač počenja oni, ki zatajuje svoj rod ter tuje na ljubo pošilja lastno deco v laške šole, voli laške poslanke, govori vedno laški, pomaga celo psovati lastne sorojake z laškimi psovki itd.?

Oni je pač najgrši sebičnik v pravem pomenu besede, kojemu ni nič na svetu svetega in ki bi, (ako ga uže ne) celo Boga zaničeval in psoval — po vzgledu naših Lahonov, samo zato, ker mu Italijani dajo — de la in zaslužka!

In koliko tacih „figamožev“ je mejni nami! Bog ne daj, da bi bili vsi tržaški okoličani enaki, kajti tedaj bi jih več ne svarili in spodbujali, ampak obrnoli bi se v stra ter plakali, a ne nad izbugo, kajti slabo reč vsakdo rad zgubi, ampak nad človeško spridnostjo.

Ali vender se nahajajo med nami tudi enaki ljudje, ki so uže židovski prodali svoje srce in kri, boljše rečeno svoja — črva — lahonskemu molahu ter hočejo sedaj ostrupiti z svojim dihurskim smradom še svoje nedolžne in značajnejše sorojake.

Tem brezvestnim izdajalcem ne veljajo naše besede, kajti zaman je govoriti mrtvemu človeku — mrtve za narod in uže gnjile smemo pač zvati le brezvestneže; mi govorimo na sreči onim našim sorojakom v tržaški okolini, ki so zapeljani in nezavestni, katerim so narodni nasprotniki v lastni dobiček zabičili v glavo slab pojem o narodnosti in njenih pravicah; onem možem v katerih še tli neka čut do naroda, ki pa še ni prebujena in razvita. Te vse bi radi imeli pred seboj ter jim predočili velike

koristi, katere bi jim prihajale v duševnem in gmotnem obziru, ako bi se zavedli svojega rodu ter odločno delovali v to, da se okolica zopet popolnoma prebudi ter zadobi svoje pravice. Predočili bi jim tudi radi pot in načrte, po katerih imajo hoditi, da dosežejo skupni naš cilj, toda za danes naj si zapomnijo velevažni narodni izrek: Vsakdo je svoje sreče — kovacu ali v našem smislu: „vsak narod je to, kar želi biti sam.“

L.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dr. Ausserer, kateri je bil koroške Slovence vzel na limanice, da so ga izvolili svojim zastopnikom v državnem zboru, je odložil svoj mandat. To je bilo pač najpametnejše, kar je mogel mož storiti; s tem je svojim slovenskim volilcem izvestno ustregel. Korošci pa, ki so se v Aussererju tako motili, bodo v bodoče bolj previdni, ako jim bodo treba voliti si zastopnikov bodi si uže kjer koli. —

V češkem deželnem zboru pride na dnevni red postavni načrt, kateri je ustavila vsele prošnje pražkega mestnega zbora šolska komisija. Ta postavni načrt se tiče preustrojitve obeh okrajnih šolskih svetov pražkih. V Pragi sta namreč dva okrajna šolska sveta, eden za nemške, drugi za češke šole. Vsak okrajni šolski svet šteje po 11 članov, od katerih so po 4 zastopniki mestnega zborna, drugih 7 pa so učitelji, strokovnjaki itd. Mestni zastopniki, da bi se število njegovih zastopnikov v vsakem svetu pomnožilo na 8. Nemci se tega boje, ker bi potem imeli Čehi tudi v okrajnem šolskem svetu za nemške šole večino. Nemci groze in prete, da bi deželni zbor ne sprejel tega zakona, kar so pa bržkone samo pobožne želje. Čas je res, da bi se jim v Pragi prestigle malo peruti.

Vlada poizvedava potom deželnih vlad od škofijskih uradov, kake plače in bire imajo v raznih škofijskih, kako ljudje to plačujejo in zakaj. Škofijska imajo naznaniti vladu, na kako pravo se opirajo bire in plače, katere se pobirajo v njih škofijsku. Nadalje poizvedava vlada, da li duhovske korporacije trgujejo in kako, ali pod svojim imenom ali po zastopnikih ali kako drugače. To zadnje poizvedovanje so provzročile pritožbe mnogih trgovcev in obrtnikov, ki trde, da jim duhovske korporacije delajo konkurenco, zlasti pa v tiskarski stroki.

O gerski naučni minister grof Csaky izdal je naredbo, s katero nalaga vsem višjim ravnateljem gimnazij in realk, da strogo pazijo na to, da se dijaki obeh imenovanih srednjih šol nauče dobro nemški. Minister ostro graja mlačnost profesorjev, s katero predavajo ta predmet tako, da se učenci ne nauče v osmih letih prav nič. Grof Csaky povdinja, kolike važnosti je za vsacega Madjara, da se nauči nemški, ako hoče dovršiti svojo naobrazbo, kajti v tem jeziku ima na razpolaganje v vsakem obziru bogato literaturo. Dobri minister našteta še več prednosti blažene nemščine. Tej naredbi naučnega ministerstva ogerskega se jako čudimo, ker znamo, kako strastno so se baš Madjari upirali učenju nemščine.

Vnanje dežele.

Srbški kralj je zaključil z dolgim govorom veliko skupštino, ki je vsprijela novo ustavo. Razpravljal je o političnem razvoju Srbije, prisposabljal posamezne dobe z sedanjem ter posebno naglašal prednosti in dobre, katere bode imela zemlja od nove ustave. Sedaj ne bode več kralj imenoval tretjino poslancev, kakor prej, tudi ne bode zabranjeno odvetnikom, bivšim ministrom in uradnikom, sprejeti poslaniških mandatov ter zastopati narod v skupštini. Ne da se tajiti, da je srbski narod mnogo pridobil z novo ustavo; po-

sebno novi volilni red je dober, ker daje tudi opoziciji priliko in sredstva odpostati v zbornico moči svoje stranke primerno število poslancev. — Kralj je pomilostil vse zaradi političnih prestopkov izgnane ter jim dovolil vrniti se v deželo. — Govori se, da je novo ministerstvo dalo svojo ostavko.

Na Nemškem se vrše malo čudne stvari. Zloglasni bivši minister Puttkammer, katerega je pokojni cesar Friderik odpustil iz službe o takem času, ko je bilo zanj najbolj žaljivo in se je svobodomiseln stranka nadejala, da je za večno odklenkalo nazadnjakom, ta mož torej, ki je posebljeno nazadnjaštvo, dobil je red črnega orla. To je najvišji pruski red.

To odlikovanje bivšega ministra je pa vse iznenadio in „Kreuzzeit“ piše naravnost, da je dobil mož ta red za svoje ministrovanje. — Mej mladim Bismarkom in angleškim poslanikom v Peterburgu, Morierem, je navstal razpor, kateri je prenešen sedaj v nemško in angleško novinstvo. Nemci očitajo angleškemu poslaniku, da je za nemško-francoske vojske 1870. leta zlorabil nemško prijateljstvo in zunaj nekaterih višjih dostojanstvenikov, ter da je izdal položaj prestolonaslednikove vojske. Morier je na to pisal bivšemu maršalu francoskemu, Bazainu, kateri mu je dal odločno potrdilo, da ni res, kar mu očitajo Bismark in drugovi. Nemci pa temu pismu ne verjamejo in ker si Morier ni znal drugače pomagati, objavil je vsa dotična pisma mej grofom Bismarkom.

Na Francoskem se vse pripravlja na bodoče volitve. Tega meseca bodo volili Francozi 7 mož v zbornico in v senat. Bonapartisti so se odločili podpirati Boulangera v Parizu, ker je objavil razglas, ki je najboljši protest proti sedanji vladi.

Italijanski državnemu zboru je zaprt s kraljevim dekretem; snide se zopet morda 10. t. m. Propaganda fides kani osnovati v inozemstvu mnogo šol. Potrebne učitelje pošljejo iz Rima.

D O P I S I .

Iz tržaške okolice dn 7. januaria 1889. [Izv. dop.] (Satira). Skoraj imamo volitve v mestni, odnosno dež. zbor. — O tej važnej priliki čuje se zanimiva vest, da so — zvleklki nekateri bivši vojaški „führerji“ — svoje zarjovele sablje iz nožnic, da jih očistijo z oljem: „Garibaldi“ in laško „palanko“.

Tudi neki „palir“ (!!!), recte cestar iz Grete — pripravlja čete za boj; sam bode pa do dn volitve uže osnažil svojo navadno, blatno lopato z Crispinjevo mastjo, da pomete na desno in levo vse nasprotnike kolikor prej — se veda smatra „sovražnikom“ vse, kar ne diši po magistratu. Ako se potem tim „führarjem“ — in cestarjem še pridruži kak „šolski regent“, z novim italijanskim „codice penale“ pod pazduho, (NB. qual avvocato non chiamato, ma con tutto ciò ben remunerato), kaki „Conte, che non conta niente“, iz Rojana, — kaki sključeni „žnidarček“, ali čevljarček, — kaki belolasel dolžnik gospoda Cesarja, — kaki krčmar, — žganjar, ali „canalizatore“ iz Grete, kaki vedno žejni fantje, kateri lačni „kruhoborec“ od sv. Jerneja, — in, ako so tu našteti „Nobel gardisti“, katerih Bog je trebuh in zastava bokal —, z kopitom in „knefstro“, ali židarsko žlico, ali lopato v desnici, z čelado renegatstva na glavi, na prsih oklep hinavčine in kruhoborstva — postavi še na čelo Kerpanov Nine, potem: „Gorjé tebi Avstrija moja! Trikratni „gorjé!“ pa isti dan „golašu, tripam, beržolam, siru, pivu, teranu etc. ad infinitum, v mestnej „bettoli“ z napisom: „k zlate mu teletu“. Potem nastane vprašanje: „Kje si Avstrija, kje je irredenta?“ — Komentar nam pinese bližnja prihodnost. Okoličan.

Naši novi volilni red je dober, ker daje tudi opoziciji priliko in sredstva odpostati v zbornico moči svoje stranke primerno število poslancev. — Kralj je pomilostil vse zaradi političnih prestopkov izgnane ter jim dovolil vrniti se v deželo. — Govori se, da je novo ministerstvo dalo svojo ostavko.

Na Nemškem se vrše malo čudne stvari.

Domače vesti.

Vse p. n. gospode, kateri nam niso vrnoli 2. številko letošnjega tečaja, poslane jim na ogled, zmatramo za stalne naročnike. Ako kateri izmed teh p. n. gospodov ne želi sprejemati našega lista, naj ga blagovljeno takoj vrne, da nam prihrani nepotrebnih troškov.

Z današnjo številko smo ustavili list raznim gg. naročnikom, kateri vkljub večkratnej opomni niso poravnali svojega dolga. Prihodnjič nadaljujemo. Toliko za sedaj. —

Rodoljube tržaške, kateri smo pozivali v zadnjej številki, da se blagovljeno udeleže shoda v nedeljo 13. t. m. v Ferljugovej gostilni v Barkovljah, opozarjam, da bode objavljeni shod vsled raznih nepridakovanih zaprek še le v soboto, dne 2. februarja t. l. (na „Svečnico“).

Za družbo sv. Cirilla in Metoda nabrali so tržaški rodoljubi dne 6. t. m. v Nabrežini 15 gold. Hvalevredno! — Na „plesnem venčku“ plesnega odseka delal, podpornega družtva dne 5. t. m. nabrala je mladina mej seboj 4 gld. Živila! — Gospa Vekoslava Valenčičeva je nabrala na sveti večer v veselje družbi 5 gld. 67 kr. — Nabralo se je v pušici v „Slov. Čitalnici“ 6 gld. 60 kr.

Zupnik-dekan Filip Vončina preminol je dne 6. t. m. v Ospah v 46. letu svoje dobe. Pokojni se je rodil leta 1843. v Idriji, v mašnika je bil posvečen 1869. leta. Slovenska Istra zgubila je v Vončini odličnega, uzornega dušnega pastirja, primorski Slovenci pa tugujejo za vrlim rodoljubom in plemenitim človekom. Lahka mu zemlja!

Iz Černič nam javljajo, da se je dne 5. t. m. vrnila volitev novega župana. Izvoljen je obče priljubljen g. veleposestnik, trgovec in c. kr. poštar Lavoslav Bolko. Občinarji so izida te volitve posebno veseli, kajti od novega župana pričakuje, se mnogo stvari v prid občine in občinarjev. — Novemu gospodu županu čestitamo!

Popravek. V izkazu „daril za Božično“ itd. v zadnjej številki bilo je pogrešno objavljeno 30 gld., namesto 30 kr., kakor dar gosp. Vuge. Dalje pod: „Na 22. decembra N. N. 1. gld.“, ima stati: g. Šorli J., kavarnar, 1 gld.

Delalskega podpornega družtva žonski oddelek ima svoj letošnji ples v soboto 12. t. m. v dvorani ulice Chiozza, h. št. 5. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina 50 kr. Opozarjam, da se enkrat sl. občinstvo, da se bode plesal tudi narodni plese „Kolo“.

Delalskega podpornega družtva plesni odsek imel je v soboto dne 5. t. m. svoj prvi letošnji plesni venček v dvorani Via Torrente št. 16. Občinstvo je bilo lepo število, kajti vrtelo se je vedno okolo 50 parov. Želimo, da bi mogla zabeležiti naša mladina tudi primeren gmotni vspreh. Le vstrajno naprej, kajti tudi plesne zabave, katere se vrše izključljivo v slovenskem duhu, liki „plesni venček“ naše tržaške mladine, pomaga k splošnemu cilju: gojiti in utvrditi slovansko vzajemnost v Trstu.

Slavnemu ravnateljstvu južne železnice v prevdarek. Iz prijateljskih krogov došel nam je nastopni dopis, kateremu radi tukaj ustopamo mesta.

V nedeljo 6. t. m. zvečer pride slovenska družba na kolodvor v Nabrežini, hoteč odpeljati se z brzovlakom domov v Trst. Bilo je 14 gospodov in ena gospa. Prvi pristopijo h kasi ter prosijo slovenski — kdo bi v Nabrežini na našem sivem Krasu govoril drugače? — listek v Trst. Gospod uradnik stoji s prva nepremakljivo pri oknu, kakor bi ne slišal česa ga prosijo. Še le ko mu prošnjo večkrat ponavljajo, odgovori jim z silno osornim glasom in ne, da bi vzel pipi iz ust, nekaj po nemški, najbrž da jih ne razumi. Ker pa

gospodje slučajno tudi niso znali jezika dotičnega gospoda uradnika, ne bi se bili mogli nikdar sporazumeti. Tu pa zaupije gospod skozi okno čez glave čekajočim: „Kovačič, Kovačič!“ Na ta presumljiv glas prihiti v ratar, ter gospodu uradniku prikasi raztolmači želje navzočih. Lahko si mislite, kako je ta prizor vse razburil. „To je sramota, v Nabrežini smo in uradniki ne znajo slovenski! — Tako postopajo z slovenskimi potniki. Misliš morda južna železnica, da pridejo z denarjem v roki beračit k njej? Nobeno prometno družstvo na svetu ne ravna tako brez taktno z svojim občinstvom, kakor ta gospoda!“ Taki in enaki vsklik se čujejo. Nekateri hite k načelniku postaje ter zahtevajo pritožbo. Vprašanje je, bode li slavno ravnateljstvo uvažilo to pritožbo? Ono uže ve, zakaj nastavlja v Nabrežini take uradnike. Kar pa dotičnega gospoda zadava, vemo za sedaj toliko: 1. Da mož ne zna slovenski. 2. Da ni še nikdar čital „Olkaneva Slovence“ ali kake slične knjige. Dobre bi bilo zato, da mu slavno ravnateljstvo kupi kakšen „Complimentir-Buch“, da se nauči dostojnega občevanja z strankami, ter da ga prestavi v tak kraj, kjer ljudje govore njegov jezik, če uže druzega ne zna. Troške za „Complementir-Buch“ so pripravljeni nositi gospodje, ki so se seznanili z njim v Nabrežini.

Razpisana služba. V zdravstvenem okraju Dubašnica-Dobrinj in Omišalj na otoku Krku, z sedežem v St. Vidu pri Malinsku, razpisana je služba občinskega zdravnika z plačo 1000 gld. in vozarino 200 gld. na leto. Prošnje do konca t. l. obč. odboru v Dubašnici.

Ravnateljstvo „javnega dobrotvorenja“ imenovalo je odposlanikom mestne ubožnice g. Franja Dollenza in očetom ubožev VII. okraja (Sv. Ana) g. Luchesiga.

Novo tržišče. Govori se, da namerava mestni magistrat pripraviti trg „della Zonta“ za tržišče, ker obširni prostor na trgu „ponte rosso“ ne zadostuje več potrebam občinstva, ker je pretesen. Ako se res ta nakana izvrši, malo se bude pomagalo prebivalstvu Trsta, kajti oba trga sta preblizo drug drugemu. Občinstvo iz oddaljenih strani mesta moralo bude vse eno gubiti mnogo časa, da si nakupi malenkosti za vsakdanjo kuhijsko potrebo. Naj to mestni očetje preudarijo, da ne bi trošili uže tako redki denar v — nepremisljene svrhe. —

Družba „Sv. Jeronima“ v Zagrebu izdala je ilustrovani koledar za leto 1889. pod naslovom „Danica“. Tiskalo se je 29.000 komadov. Na 200 straneh prinaša koledar zabavnega in poučnega berila, pregled sajmov na Hrvatskem, v Slavoniji, Dalmaciji in otokih, v Bosni in Hercegovini, na Štajerskem, Kranjskem, v tržaškej okolici, v Istri in na Ogerskem. Jezik je vsakemu Slovencu razumljiv in cena posebno nizka — samo 25 nč., z pošto 30 nč. — Preporočamo zatorej ta koledar v prvej vrsti našim trgovcem in kmetovalcem. V Trstu se prodaja v „Tiskarni Dolenc“, Via Caintia, št. 28.

Ljubljanski „Zvon“. Vsebina I. zvezka: 1. Jos. Ciperman: Satura. Soneti. 1—4. 2. Janko Kersnik: „Rošlin in Vrjanko“. Povest. 3. Jos. Scritar: Lovstik. 4. Fr. Gestrič: Na cvetji se vender ti solze bliščé! . . . Pesem. 5. Dr. Josip Vošnjak: Dolgost človeškega življenja. 6. Josip Staré: Pisma iz Zagreba XIX. 7. Simon Rutar: Imenik krajevnih imen slovenskih. 8. Ivan Hribar: Vesela vožnja. Humoreska, 9. Književna poročila: I. Josip Staré: Slovenci in 1848. leto. 10. V. Holz: Nova slika Jurija Šubića. 10. Jos. Gustin: Gangov „Vodnik“. 12. Listek.

Vreme se je obrnilo na boljše. Po grozovitej burji sije nam prijazno, skoraj spomladansko solnce. Enako ljubezni obseva liberalce in radikalce, naprednjake in cikorijače, Slovence, Grke, Nemce, Žide,

celo naše Italijane. Mogoče, da upliva nekaj na bližajoče se volitve ter pomeri razjarjene duhove. Ako pa se baš o tem kritičnem času vreme zopet spreobrne? Nič zato! Prorokujo, da dobimo skoraj dežja in z dežjem — blata. Na blato pa smo v Trstu uže navajeni, vsaj je najdemo večkrat o največji vročini v raznih kotičih. Zaradi tega gazili bodo novo petni kandidature — dolej zaviti še v globoko tajnost — oboroženi z dežniki in visokimi škornjami baje pogumno naprej, kakor njih predniki, dokler jim kdo ne zakliče imperatoriči: „Veto!“ Do tukaj in ne več naprej! Marsikateri nima sicer dežnika, ali hvalo Bogu tako tvrdo in zdravo kozo, da mu ne škoduje ni burja, ni vročina, niti dež. Za to se ne bojimo vremena in zaupljivo zremo v bodočnost.

Upor! Pod tem naslovom čitamo v „Slov. Gosp.“ Stari mestni zastop v Mariboru je sklenil, predno mu je odzvonilo, čudno resolucijo zoper slov. poduk na c. kr. gimnaziji v Mariboru. Nasvet je prišel iz ust pragermana, g. J. Bancalarija. Mož je sicer lekar in živi najbolj od slovenskih kmetov. — (Našim čitateljem je po zadnjih dogodkih znano, kako danes stvari stoji. Dal Bog, da se s časom obrne vse na boljše! Ured.)

Na Kranjskem je razsajala nenavadna burja, skoraj kakor pri nas. Iz Ljubljane poročajo, da je dne 4. t. m. v hipu pomela ves sneg, ki je nenadoma zapadel po noči. Nekdaj se v ljublj. nižini burje niti opazilo ni, sedaj se pokazuje uže prav pošteno. Vsakdo lahko razvidi, kaj je temu vzrok: nemarno gozdarstvo na Krasu med Vrhniko in Postojno. Sleheni razumni posestnik vše, koliko koristi prinaša umno gozdarstvo; torej ne pokončavajte gozdov tje v en dan, ampak mislite tudi na svoje potomce! —

Požar. Dne 7. t. m. nastal je ogenj v prodajalnici obuval gosp. Bortola Karisa v ulici sv. Justa h. št. 4. Pogorelo je dokaj obuval in deloma celo pod. Škoda iznaša preko 100 for. Ni še dognano, kaj je vzrok, da je začelo v prodajalnici goreti.

Sodnisko. Dne 7. t. m. stal je pred deželnim sodiščem lep parček. Bil je to 40letni težak Emil Ghez in njegova ljubica „devica“ Marija Zeglar. Prvi je uže do sedel 7letno ječo zaradi uboštva, druga je bila nič manj kakor 45krat obsojena zaradi kaljenja ponočnega miru. Oba sta bila obtožena hudodelstva tativne. Ukradla sta namreč v preteklem proletju iz letovišča g. Lj. Posiča pri sv. M. M. zgornji h. št. 1 perila in obleke v skupnej vrednosti 120 gl. Ghez je dobil 8, Zeglarjeva 7 mesecov težko ječe.

Izkaz daril za Božično v korist otroškemu vrtu družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. (Konec.) Nadalje so darovala v ta namen sledeča gospoda: Abram Marija 10½ metrov kotonine. — Abram Ema deško obleko. — Gospa Gasperič 4 para svitice, 2 spodnji krili. — Jeršek 57 kifelcev. — Kalister Ivanka 5 krilic. — K. J., deško obleko z kapo in 10 parov rokov. — Kobal Ana 3 dekliske srajce. — Laurenčič Antonija 6 parov nogovic. — Laurič M., deklisko obleko, en par rokovic, en par nogovic in svitice. — Michelli Justina, deško obleko, deklisko obleko in predpasnik. — Nadlišek Marija, deško obleko. — Gčna Majr, južno sadje.

— Martelanc Amalija, dve dekliski obleki in dve srajci. — Negode Marija, 6 parov nogovic. — Neth Julika, 3 deške kape. — Pekič Julika, 6 ovratnih robcev in eno cepico. — Pertot Marija 4 rute. — Sušan Emilija, 12 rutic. — Gčna Španger, deklisko obleko in predpasnik. — Truden Natalija, 12 volnenih jopic (tricot). — G. Truden, dva zaboja pomaranč in druga južnega sadja. — Umek Ivan, par črevljev. — Valenčič Ljudmila, dve maji, 6 parov rokovic, 12 rutic in eno spodnje krilce. — Valenčič Vekoslava, deške hlače in deklisko obleko. — Valenčič Bogomila, tri pare zapestnic, 1 par rokovic in dve

ruti. — Žitko Franjo, 2 steklenice rozolja in sladčice za drevo. — Marija Schmidt, 6 metrov blaga za obleke in nabrala je od gospe Durn 12 rut. — Urbani Antona 6 par nogovic, 4 metre kotonine. — Metlikovič Terezija 4 srajce dekliske, 4 pare nogovic in dve maji. — Gasperuzzi Avgusta 3 pare hlače. — Sever Ana, dva metra fine fanele. — Račič Ana, par rokovic. — Vsej imenovanje milosrdnej gospodi se tem potem najujudneje zahvaljuje na tih darovih, kakor tudi slavnemu odboru „Slovenske čitalnice“, da je blagovljeno odstopil prostore za „Božičnico“, Trst, 12. decembra 1888.

Načelništvo ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Upliv „kulture“ v Bosni in Hercegovini. „Obzor“ je duhovit Muhamedanec iz Serajeva poslal nastopni register novih izrazov, katere je okupacija prinesla prebivalstvu Bosne in Hercegovine: Situacija, civilizacija, diplomacija, korespondencija, intervencija, intelegracija, konferencija, konvencija, proklamacija, okupacija, simpatija, dinastija, amnestija, deputacija, aristokracija, instrukcija, avdijencija, interpelacija, organizacija, birokracija, procedura, reforma, protekcija, koncesija, privilegija, statut, dekret, prezent, šef, ekselencija, adlatus, direktor, hofrat, regurungsrat, sekreter, koncept, kancelist, koncepist, diurnist, dragomanat, adjutant, katalog, presidium, registratura, arhiv, ekspedicija, administracija, penzija, finančija, garancija, kaucija, ekonomija, ekspropriacija, limitacija, likvidacija, kolaudacija, kvita, pavšal, culag, foršus, profit, eksekucija, konfuzija, škandal, mobilizacija, intendancija, licitacija, liferacija, špekulacija, komunikacija, vadrum, akcija, kultura, industrija, literatura, akademija, preparandija, realka, gimnazija, knabenpenzionat, stipendija, student, profesor, justicija, kombinacija, apelacija, debata, intabulacija, advokat, profil, ekstra, prokuratura, provizorium, specialitet, demokracija, magistrat, inženir, arhitekt, central, teritorium, kanalizacija, remiza, trutuar, vagon, konduktor, stacija, policeja, denuncija, peršub, fantazija, fizikus, ceremonia, triumf, germanizem, magjarizem, despotizem, absolutizem, feudalizem, turkofil, karakter, ferdehter, lojalitet, materijal, original, transport, transenjal, urlaub, koncert, tombola, rezerva, rekurirati, deložirati, fakelzug, festzug, artillerija, infanterija, kavalerija, asentirung, fortifikacija, inspekcija, adresa, element, nihilist, panslavizem, socialist, komunist, atentat, dinamit, bomba, ideja, konstitucija, anarhija, monarhija, aneksija, opozicija, demonstracija, agitacija, revolucija, natirlah, rückzug, servus, fertik, etcetera.

Gospodarske in trgovinske stvari

Rezatev cepičev za spomladansko cepitev.

Cepič imenujemo oni del drevesa, katerega odločimo od maternega debla in ga potem prenesemo na drugo. Cepljeni del spoji se z debлом, na katero je prenesen in dobiva od njega hrano, kakor da bi ne bil nikdar prenesen.

Za spomladansko cepitev potrebne cepiče režemo, kadar miruje rast, zatorej od novembra do marcija. Ob navadnih razmerah rabijo za cepiče poganjki zadnjega leta. —

Drevo, katero nam da cepičev, imej vsa svojstva, katerih treba prihodnjemu mlademu drevesu. Nikdar pa ne režimo cepičev z slabotnega, bolehnegata, rakavega ali takega dreva, katero rodi slabo sadje, ker s cepiči prenesemo vsa slaba svojstva maternega drevesa na mlado drevo.

Mnogokrat slišimo o izvržkih, kar je tudi resnično. Te izvržke prepisujejo starosti dreva, vendar ni to povsem res. Mi menimo, da prihajajo ti izvržki od slabih cepičev, kateri rabijo za pomnožitev.

Sadnemu drevu laže preprečimo kako zlo, nego je zdravimo, zato svetujemo rabiči cepiče le od polnoma zdravih, krepkih, bujno rastočih dreves, katerih sadje je v vseh obzirih dobro rabno.

Akoravno lahko režemo cepiče od novembra do marcija, vendar sta najboljša za so delo meseca januar in februar, ker cepiče izza tega laže bolj varno shranimo.

Vendar smo mnogokrat prisiljeni cepiče prej rezati, kar pa seveda nič ne škodi, ako jih pravilno shranimo. Rezatev cepičev zavisna je pa tudi od podnebnih razmer; kolikor prej se rast vzbudi, toliko prej tudi reži cepiče. To velja tudi, ako se je bat, da poškoduje zimski mraz poganjke. Vse cepiče, katere shranimo za cele tedne ali celo mesec, moramo na vsak način prej rezati, predno začne drevje v mezo iti. Poganjki, kateri imajo uže napeto popje, morajo se kot cepiči precej pobrati. — („Novice“).

Mravlje niso sovražnice, ampak dobrotnice sadnemu drevu.

Zelo razširjena je kriva misel o mriskaterih drugih živalih ter tudi o mravljah, da kvarjajo drevje. Resnica je le to, da lezejo na drevje in zalezajojo raznoteri mrčes, ki ugonabljajo sadje, kakor mesice (listne uši), gosenične ostanke, njihova jajca itd.

Da so mravlje koristne drevju, dokazuje med drugim tudi to, da imajo na Laškem po več krajih nalač mravljje zato, da trebijo z dreves škodljivi mrčes.

Slavni Ratzenburg trdi, da mravljje pokončujejo mešice, njih hčinke in mešičke, nikdar pa ne ogrizejo zdravega sadja in tudi ne ranijo nikoli zdravih dreves.

Grof H. Attems pripoveduje, da ima na svojem vrtu nalač velika mravljiča, katera skrbno varuje, kakor pravi, na kriš sadnim drevesom; eno teh mravljič je zdaj 5 do 6 let staro in čez 1 meter široko; na nobenem mestu na vsem vrtu niso drevesa tako brez vsega mrčesa, kakor tu, in nikjer ne rodijo jabolka toliko, kolikor tu. Res je, da se mravlje piškavih jabolk, hrušek itd. rade lotijo, zdravih pa ne; zato je zgolj domišljija, če ljudje misljijo, da so mravlje sadju škodljive; piškavo ali črivo sadje pada z dreves brez mravelj. Če v črvivem sadju nahajamo mravljje, ne smemo misljiti, da so one krive črvivosti, ne, ne, one lezejo v piškavo sadje le zato, da ondi čuve lovijo. Zanimivo je tudi to, kar Friderik Müller poroča iz Brazilije, kdo ondi mravljje „Imbabva“ drevo varujejo škodljivih žuželk; Belt je nekaj enacega zasledil pri akacijah. Zatorej vrtnarji ne preganjajo mravlj, marveč varujejo jih svojemu drevu na korist. — („Vrtnar“)

Kako ohraniti krompir.

Na Francoskem znajo krompir ohraniti do poznega poletja. To pa tako: V kotel poln kropa denejo dobro opran krompir v mrežastih košarah. Krompir ostane v kropu kake 4 sekunde, potem ga potegnejo iz njega in ga razspo po tleh, koder se hitro posuši. S takim ravnjanjem se umori v krompirji vse živiljenje, ostane pa dolgo zdrav, okusen in dober, dokler ni novega. Nekateri pridenejo kropu tudi soli, kar je prav. Važno pa je pri tem ravnjanji, da se krompir dobro posuši in da se shrani v temno shrambo.

Listnica uredništva.

Gosp. dopisnik Divača. Oprostite; pride na vrsto. — Gosp. Ljubljanač (zvezda). Hvala in srčan pozdrav! — Gospod dopisnik iz Zagorja. Za danes prekasno. Prihounjič.

Listnica upravnosti.

Gosp. H. L. Št. Vid, dolžujete še za zadnji četrleti leta gl. I-50. — Gosp. P. Fr. iz Podcerkev. Plačano za I. 1888. — Gosp. M. R. Dobrova. Plačano do I. septembra t. l. Hvala lepa, tudi Vam vse dobro! — Čitalnica Postojna. Plačano do 1. julija t. l. a prvo številko stenam vrnili z „verweigert die Annahme“; kako se to vrema? — T. F. M. Volč. Plačano za vse I. 1889. Nazdar!

Vabilo na naročbo.

S 1. dnem januvarja začne v Ljubljani dva krat na mesec izhajati nov list

„BRUS“.

Obravnaval bodo v resni in šaljivi obliki vsa dnevna vprašanja ter skrbel za čitatelja pouk in zabavo. Poleg raznovrstne vsebine prinašal bodo tudi lepe ilustracije in slike odličnih narodnjakov.

Ker prenega „R o g a ē“, bodo Brus jedini šaljivi slovenski list, ki si bodo vestno prizadeval ustrezati občinstvu slovenskemu, katero prosimo, da ga blagovljeno podpira duševno in gmotno.

„Brus“ stoji za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gl., za četr leta 1 gl. Naročnina pošilja se na „Brusovo“ upravnštvo v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini,

priporočam se vladljivo podpisani v napravo cerkevih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot monstranc, kelihov, svetilnic in svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt

Teodor Slabanja,
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Če, gg. naročniki naj mi blagovole poslati iste nefrankovane.

Pošilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od od 50 sold do vsakega zneska vsak dan v tednu razen praznikov, in to od 9–12 ure opoludne. Ob nedeljah pa od 10–11 ure zjutraj. Obresti na knjižice.

Plaćaju vsak dan od 9–12 ure opoludne. Zneske od 50 gld. precej, od 50–100 je treba 1 dan odpovedati, 100–1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprej.

Ekskomptuje manjše domicilirane na tržaškem trgu po . . . . . 4^{1/4}%.

Posejajo na državne papirje avstro-oogrsko do 1000 gld. po . . . . . 5%.

višje zneske v tekočem računu po . . . . . 4^{1/2}%.

Daje denar proti vkuženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 1. oktobra 1887. 2–24

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoče poznatu, te obilimi modernimi pismeni i strojevi providjenu, JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne uredne, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, razporedje, ulaznice, oglase, pravila, Izvješća, zaključne račune, ročištičke, punomoći, cilenike, jestvenike, svakovrsne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cienom i ukusnom izradbom.

Drži u zalihi (skladištu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene uredne.

Onda ima na prodaj slijedeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevanje tečaje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nc. sada 40 tvrdi vezana . . . . . n. 60

Sodnijski obrasci sastavil B. Trnovec . . . . . n. 20

Vilim Tel, prevod Cegnera . . . . . n. 40

Ljudmila prevod J. Lebana . . . . . n. 20

Filip prevod Križmana . . . . . n. 20

Antigona prevod Križmana . . . . . n. 20

Test in okolica od Sile . . . . . n. 30

Pjesma o zvonu preveo A. K. Istranic . . . . . n. 20

Istra pjesma "A. K." . . . . . n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicima zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti točno naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

Najboljša in najcenejša angležka

ura v remontoirnej obliku z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gld. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

Ta ura, ki je odlikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in miednimi koljnami, v okvirju iz Cu.vr-eql-zlate kovine po gore stoječem načrtu ter ima patentovano plastično stekleno kralo, katero ima čudovato lastnost, da se v temenje noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razn tega ima budilni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 brončana fazala in, ker je cena, vključljivo odprava v lesnih zaboljih, stavljana samo na štiri goldinarje, mire si vsak to kupiti tako izvrstno, trpežno uro, ki je prava dika vsemu stanovanju. Pošilja se proti gotovem denarju ali proti poštnem povzetju.

Exportheus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglergasse 11, Parterre Thür 5.

Brnsko sukno

Pošiljam proti gotovem denarji ali pošt. in povzetji za neverjetno nizko ceno in sicer

samo dobre vrsti

10 metrov dolgo, na zimsko obleko . . . . . f. 3.75

3/10 metrov dolgo, na boljšo zimsko obleko . . . . . f. 5.20

3/10 metrov dolgo, na boljšo zimsko obleko . . . . . f. 6.-

10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko . . . . . f. 8.-

3/10 metrov dolgo, na fino zimsko obleko . . . . . f. 10.-

3/10 metrov dolgo, na jako fino zimsko obleko . . . . . f. 12.-

3/10 metrov dolgo, na najfinježo zimsko sukno . . . . . f. 14.-

3/10 metrov dolgo, na najbolj fino zimsko sukno . . . . . f. 16.-

Najodličnejše

brnsko sukno za suknje

2/10 metrov dolgo, na kompletno zimsko sukno . . . . . f. 5.-

2/10 metrov dolgo, na boljšo zimsko sukno . . . . . f. 5.50

2/10 metrov dolgo, na fino zimsko sukno . . . . . f. 6.-

2/10 metrov dolgo, na najfinježo zimsko sukno . . . . . f. 10.-

Štajersko valjano sukno

za lovski skrje in meničkov 2/10 metrov . . . . . f. 5.20

Edina kristijanska

tvrdka za razpošiljatve

Karol Pechaczek

Brünn, Krautmarkt 13.

— Uzoreci zastonj in franko. —

KMETOVALEC.

Ilustrovani gospodarski list s prilogom „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

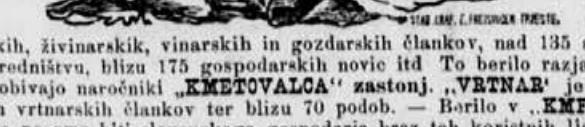
Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izbaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogom vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celih strani 16 gld., na 1/4 strani 8 gld., na 1/8 strani 5 gld. in na 1/16 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 5.

Z 1. 1889. nastopil je „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edini veči gospodarski list in ob enem najcenejšem, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V 1. 1888. prinesel je „KMETOVALEC“ na 212 strane velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedeljnih splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki uredništva, blizu 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnjava je 50 podob „VRTNAR“ je poseben vrtinarski strokovni list, katerega prinesel je 1888. na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadarskih vrtinarskih člankov ter blizu 70 podob. — Berilo v „KMETOVALCU“ in „VRTNARJU“ je dandas za naprednega kmetovalca takoj važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov. — „KMETOVALEC“ s prilogom „VRTNAR“ stoji na leto 2 gld., učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALCA“ zastonj. — Naročila sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah štev. 5. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izšle številke.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(državno, ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je ražtegno svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezervna dana 31. decembra 1887. f. 36,120.175.53

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 22,766.106.45

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1887. f. 105,482.651.38

Plačanja povračila: a) v letu 1887. f. 10,099.647 —

b) od začetka društva do 31. decembra 1887. f. 297,379.802.20

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odskodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vse natamčenja pojasnjuje se dobè v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastnici.

8–24

SUKNO

razpoljila za gorov denar ali po zelo nizkih cenah in sicer	vrsti:
3/10 m., celo obleka, samof. 3.50	f. 8.-
3/10 m., celo obleka, boljše 4.30	f. 8.-
3/10 m., površna suknja	f. 6.-
3/10 m., črna sal. obleka	f. 10.-
Kar ni končna višča, se lekko vrne	Uzoreci franko. — Naslov.
Uzoreci franko.	FRIEDRICH BRUNNER
Na dnu. Op. Uzoreci za gospod. krovake uefrankovani.	Na dnu. Op. Uzoreci za gospod. krovake uefrankovani.

Oglas.

V ulici Acquedotto štev. 4 odpre se nova trgovina z svežim sadjem, zelenjavom, Marijinem cvetjem, ribami za akvarije, konzervami za hrano, kitajskim čajem, angleškimi biskoti, pravim jamajskim rumom in južnim voćjem po jako nizkih cenah ter se ob enem jamči za pristnost blaga. — Na vslugu p. n. občinstva je poseben težak, ki dostavlja nakupljene stvari na stanovanje.